

Załącznik Nr 15
do uchwały Nr XVII/88/2008r.
Rady Gminy Banie Mazurskie
z dnia 13.11.2008r.

Plan Odnowy Miejscowości SURMINY

Gmina Banie Mazurskie

Spis treści

1. Charakterystyka miejscowości
 - 1.1. Historia
 - 1.2. Położenie i klimat
 - 1.3. Środowisko naturalne oraz fauna
 - 1.4. Komunikacja
 - 1.5. Życie kulturalne
 - 1.6. Religia
 - 1.7. Turystyka
 - 1.8. Gospodarka
 - 1.9. Oświata i sport
 - 1.10. Zabytki i wybrane budynki
2. Kierunki rozwoju
 - 2.1. Metoda opracowania Planu odnowy
 - 2.2. Czas i obszar realizacji Planu odnowy
 - 2.3. Finansowanie działań
 - 2.4. Główne cele i priorytety
3. Inwentaryzacja zasobów
 - 3.1. Stan zasobów środowiska lokalnego
 - 3.2. Potrzeby środowiska lokalnego
4. Ocena mocnych i słabych stron wsi (analiza SWOT)
 - 4.1. Mocne strony
 - 4.2. Słaby stron
 - 4.3. Szanse
 - 4.4. Zagrożenia
5. Opis realizowanych projektów
 - 5.1. Szacowany kosztorys przedsięwzięcia
 - 5.2. Harmonogram realizacji projektu

1. Charakterystyka miejscowości

Wieś Surminy, niem. Surminnem położona jest w środkowej części gminy Banie Mazurskie nad rzeką Gołdapą, przy drodze Gołdap-Węgorzewo. Integralną częścią wsi jest zachodnia, kolonijna zabudowa wsi Boćwinka.

1.1. Historia

Wieś Surminy założona została, a właściwie dokolonizowana, bo już częściowo była zasiedlona w 1566 roku przez Mikołaja z Szarejek w pow. ełckim, któremu starosta węgorzewski, W. Roch nadał 48 włók wraz z obowiązkiem obsadzenia jeszcze nie zasiedlonymi chłopami czynszowymi. Za 5 włók soł. Zapłacił Mikołaj po 42 grzywny. Wieś otrzymała 10 lat wolnizny. W 2 poł XVIII w. powstała tu szkoła (w roku 1800 – 70 ucz.). W 1939 roku zamieszkiwało w niej 455 mieszkańców. Po wojnie jedna z najszybciej zasiedlonych wsi w gminie Banie Mazurskie. W 1946 r. miała już 26 zajętych gospodarstw, wówczas pierwszym sołtysem został Franciszek Misiun. W roku 1978 było tu 239 mieszkańców, 47 gospodarstw o łącznej powierzchni 298 ha, punkt skupu mleka, sklep, remiza OSP, szkoła, klub, świetlica, punkt biblioteczny, Koło Gospodyń Wiejskich, W 1992 r. wieś podłączona została do sieci wodociągowej.

1.2. Położenie i klimat

Surminy położone są w Gminie Banie Mazurskie, powiat gołdapski w województwie warmińsko-mazurskim. Leży na terenie Pojezierza Mazurskiego, które graniczy z Warmią. Nakładają się tu na siebie cechy klimatu morskiego oraz kontynentalnego. Region ten charakteryzuje się występowaniem długiej zimy, krótkim latem, dość znacznymi opadami oraz zachmurzeniem. Otaczający Surminy krajobraz charakteryzuje urozmaicona rzeźba terenu, liczne wzniesienia.

1.3. Środowisko naturalne oraz fauna

Surminy zlokalizowane są nad rzeką Gołdapą, która poprzez Kanał Brożajski łączy się z Węgorapą, ta ostatnia zaś jest lewobrzeżnym dopływem Pregoty. Wieś od południa graniczy z Puszcą Borecką w której przeważają lasy mieszane, świerkowe oraz sosnowe. Oprócz świerka i sosny występuje też znaczna ilość lipy drobnolistej, grabu pospolitego, brzozy brodawkowatej, olchy czarnej i dębu szypułkowego. Na terenie oraz bliskim sąsiedztwie Surmin występują liczne użytki zielone. Gatunkowy skład roślin na łąkach i pastwiskach jest zróżnicowany w zależności od podłoża oraz lokalizacji użytku. Lecz najczęstsze gatunki to babka średnia i lancetowata, bodziszek łąkowy, szczaw zwyczajny, mydlica lekarska, konieczyna pagórkowata. W bliskim sąsiedztwie wsi, na terenie gminy Banie Mazurskie znajdują się w większości małe liczne jeziora.

1.4. Komunikacja

Przez Surminy przebiega główny trakt komunikacyjny, który stanowi droga wojewódzka Nr 650 Węgorzewo – Gołdap w kierunku wschód - zachód. Powiatowa droga Nr 1768N łączy Surminy z sołectwem Sapałówka i prowadzi dalej do miejscowości Jany w gminie Gołdap. Pozostałe drogi łączące Surminy z

Grunajkami i Lisami są drogami gminnymi. Alternatywną drogą dla rolników, szczególnie w okresie nasilonych prac polowych będzie nieczynny nasyp kolejowy.

1.5. Życie kulturalne

Mieszkańcy Surmin i okolic korzystają z pomieszczeń świetlicy wiejskiej oraz z racji bliskiej odległości z imprez organizowanych w Baniach Mazurskich.

1.6. Religia

Mieszkańcy należą do parafii w Baniach Mazurskich.

1.7. Turystyka

Obecnie na terenie miejscowości i sołectwa nie ma zorganizowanej bazy turystycznej. W budynku po szkole podstawowej zostanie zorganizowane gospodarstwo agroturystyczne. Przewiduje się 15 miejsc noclegowych, wyżywienie, grill, ognisko, pole namiotowe i biwakowe, hipoterapię. Zauważa się, że nad rzeką Gołdapą czynnie wypoczywają wędkarze spoza terenu sołectwa i Gminy Banie Mazurskie. Ponadto na rzece Gołdapie uprawiane jest kajakarstwo, a okolice sołectwa w okresie wakacyjnym odwiedzane są przez zorganizowane grupy rowerowe. W pobliżu Surmin napotkać można okazałe żeremia bobrów. Brak zakładów przemysłowych w Surminach.

1.6. Gospodarka

Surminy należą do wsi typowo rolniczej, dlatego też znaczna część mieszkańców utrzymuje się pracując we własnych gospodarstwach rolnych. Właściciele indywidualnych gospodarstw są zarówno pracownikami, dlatego rzadko zatrudniają dodatkowe osoby. Na terenie sołectwa nie ma podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zwiększonym zakresie, dlatego znaczna część mieszkańców nie ma stałego zatrudnienia i w większości utrzymuje się z pomocy społecznej, albo wyjeżdża w poszukiwaniu pracy do sąsiednich miast, lub za granicę.

1.7. Oświata i sport

Młodzież szkolna dowożona jest do Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Baniach Mazurskich. Uczniowie szkoły odnosili liczne sukcesy w olimpiadach przedmiotowych oraz w sporcie (biegi przełajowe, narciarstwo, lekka atletyka). Szkoła odznaczona została przez Zarząd Główny Szkolnego Związku Sportowego medalem „Za zasługi w rozwoju sportu szkolnego”. Ponadto uczniowie aktywnie uczestniczą w imprezach organizowanych przez Zespół Placówek Oświatowych, Uczniowski Klub Sportowy, Ludowy Klub Sportowy „POGOŃ” w Baniach Mazurskich.

1.8. Zabytki i wybrane budynki

- cmentarz wojenny żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej wpisany do rejestru zabytków o nr rejestru A-871 z dn. 16 listopada 1991 r.

W sołectwie brak innych obiektów wpisanych do rejestrów zabytków.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Banie Mazurskie z roku 2000 ujęte zostały następujące cenne pod względem wartości historycznych obiekty:

- Zespół Folwarczny z XIX/XX w. (czworak, obora, stodoła drewniana);
- 2 domy nr 12 i 9 z pocz. XX w.
- zagroda nr 7 z pocz. XX w.
- 2 cmentarze ewangelickie z XIX w.
- 3 stanowiska archeologiczne

2. Kierunki rozwoju

Plan odnowy miejscowości Surminy jest spójny z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Banie Mazurskie oraz Strategią Rozwoju Gminy Banie Mazurskie. Został opracowany zgodnie z wytycznymi rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na potrzeby składania wniosków o dofinansowanie realizacji projektu w zakresie działania „Odnowa i rozwój wsi objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”

2.1. Metoda opracowania Planu rozwoju

Plan odnowy miejscowości Surminy jest wynikiem rozmów władz samorządowych naszej gminy oraz mieszkańców sołectwa Surminy. Do opracowania planu wykorzystano również Strategię Rozwoju Gminy Banie Mazurskie oraz Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Banie Mazurskie.

Plan określa najważniejsze kierunki rozwoju wsi i sołectwa oraz możliwości i kolejność ich zrealizowania.

2.2. Czas i obszar realizacji Planu rozwoju

Obszarem realizacji Planu odnowy jest miejscowość i sołectwo Surminy. Planu odnowy obejmuje lata 2008-2013. Data końcowa ustalona została zgodnie z okresem programowania UE, gdzie II etapu programowania pomocy z Unii Europejskiej kończy się właśnie w 2013 roku.

2.3. Finansowanie działań

Źródłem finansowania zadań określonych w Planie odnowy będzie:

- budżet Gminy Banie Mazurskie
- zewnętrzne środki finansowe oraz fundusze strukturalne
- środki pomocowe.

2.4. Główne cele i priorytety

Głównymi celami odnowy miejscowości i sołectwa Surminy jest rozwój miejscowości zapewniający ograniczenie bezrobocia, podniesienie poziomu życia mieszkańców, zwiększenie atrakcyjności turystycznej.

W dalszej części przedstawiono najważniejsze cele rozwojowe, które wyznaczili mieszkańcy Surmin:

1. adaptacja pomieszczeń po byłym sklepie GS na świetlicę wiejską oraz remizę OSP

2. budowa ścieżki rowerowej na nasypie kolejowym
3. modernizacja oświetlenia ulicznego
4. remont dróg gminnych
5. montaż wiaty przystankowej, wykonanie zatoki autobusowej.
6. budowa wodociągu w miejscowościach kolonijnych.

3. Inwentaryzacja zasobów

3.1. Stan zasobów środowiska lokalnego

a) Środowisko naturalne:

- Wody – przepływająca przez Surminy ze wschodu na zachód rzeka Gołdapa dostarcza atrakcje wędkarzom, turystom szukającym wypoczynku nad brzegami wód, umożliwia uprawianie kajakarstwa. Dodatkowo wypoczynek wodny umożliwiają niewielkie jeziora usytuowane w bliskim sąsiedztwie wsi. Z jezior tych największe znaczenie ma jezioro Graniczne, Czupowskie, Jagielskie oraz Seniorita.
- Lasy – Puszcza Borecka graniczą z sołectwem od strony południowej poprawia wygląd krajobrazu. Gwarantuje wypoczynek w ciszy i czystym powietrzu. Umożliwia odwiedzającym zbiórkę leśnego runa oraz obserwację dzikich zwierząt.
- Rzeźba terenu – kształtowała się w wyniku aktywności lodowcowej. Obok rynnowej doliny Gołdapy napotykamy silnie zróżnicowany krajobraz wysoczyzny polodowcowej.

b) Infrastruktura techniczna:

- Wodociąg – prawie cały obszar wsi ujęty jest siecią wodociagową, brak wodociągu na koloniach,
- Sołectwo nie ma podłączenia do sieci kanalizacyjnej poszczególne gospodarstwa odprowadzają ścieki bytowe do własnych szamb.
- Sieć dróg – układ komunikacyjny Surmin oparty jest o drogę wojewódzką Węgorzewo – Gołdap, drogę powiatową Surminy – Jany w gm. Gołdap, a także drogi gminne łączące Surminy z Grunajkami i Lisami.
- Energia elektryczna – dostarczana jest do odbiorców liniami napowietrznymi. Sieć pracuje w oparciu o napięcie 15 KV i jest wykonana jako sieć napowietrzna na słupach żelbetowych.
- Sieć telefoniczna – w sołectwie jest 23 abonentów podłączonych do stacji w Baniach Mazurskich. Od roku 2005 umożliwiono mieszkańcom szerokopasmowy dostęp do Internetu. Ponadto Surminy objęte są sygnałem sieci telefonów komórkowych ERA, Idea oraz Plus GSM.

c) Gospodarka:

- Podmioty gospodarcze – obecnie we wsi nie funkcjonują żadne miejscowe podmioty prowadzące działalność gospodarczą, czynna jest

natomiast zlewnia mleka będąca własnością Spółdzielni Mleczarskiej w Giżycku

- Przemysł – na terenie wsi nie występują żadne zakłady przemysłowe.
- Handel – na terenie Surmin funkcjonuje 1 podmiot prowadzący działalność handlową w zakresie handlu detalicznego;
- Turystyka – słabo rozwinięta w samej wsi, planowane jest otwarcie działalności agroturystycznej (15 miejsc noclegowych, wyżywienie, pole namiotowe, grill, ogniska, hipoterapia)

d) Ochrona zdrowia:

Mieszkańcy miejscowości i sołectwa korzystają z opieki medycznej w funkcjonującym w Baniach Mazurskich (dwóch lekarzy rodzinnych, stomatolog i rehabilitant)

e) Oświata, kultura i sport:

Młodzież dowożona jest do Szkoły Podstawowej i gimnazjum w Baniach Mazurskich. Młodzież sołectwa aktywnie uczestniczy w zajęciach prowadzonych przez Gminny Ośrodek Kultury i Promocji w Baniach Mazurskich, przy którym działają lokalne zespoły artystyczne. Mieszkańcy sołectwa korzystają również z bogatych księgozbiorów Gminnej Biblioteki Publicznej. Młodzież z sołectwa uczestniczy w życiu Ludowego Klubu Sportowego „Pogoń” Banie Mazurskie – gdzie prowadzi się sekcje: tenisa stołowego, piłki siatkowej i piłki nożnej. Piłkarska młodzież występuje w klasie okręgowej Warmińsko-Mazurskiego Związku Piłki Nożnej w Olsztynie.

f) Mieszkalnictwo:

- brak zorganizowanych form mieszkaniowych (Wspólnoty Mieszkaniowe). Zdecydowana większość lokali mieszkaniowych jest we władaniu rolników i osób prywatnych. Właścicielem części mieszkań jest Gmina Banie Mazurskie.

g) Pomoc społeczna:

- mieszkańcy korzystają z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który prowadzi działalność w zakresie dożywiania uczniów, usług opiekuńczych oraz przyznawania prawa do świadczeń pomocy społecznej w formie zasiłków.

h) Bezpieczeństwo publiczne:

- zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi.

i) Obiekty sakralne:

- Kościół parafii rzymskokatolickiej w Baniach Mazurskich.
- Cerkiew parafii greckokatolickiej w Baniach Mazurskich.

3.2. Potrzeby środowiska lokalnego

a) Środowisko przyrodnicze:

Zagospodarowanie rzeki Gołdapy dla celów rekreacyjnych, kajakarstwa i sportów wodnych.

b) Turystyka:

- Utworzenie szlaku rowerowego na niewykorzystywanym już przez kolej nasypie kolejowym.
- Wykorzystanie turystyczne okolicznych lasów.

b) Infrastruktura i gospodarka:

- Modernizacja oświetlenia ulicznego.
- Budowa wodociągu na obszarze kolonijnym
- Remont dróg gminnych.
- Wymiana wiaty przystankowej PKS i budowa zatoki w centrum wsi oraz utworzenie przystanku PKS na żądanie we wschodniej części wsi.
- montaż wiaty przystankowej, wykonanie zatoki autobusowej

c) Kultura, oświata i sport:

- Adaptacja pomieszczeń po byłym sklepie GS i przebudowa na świetlicę wiejską oraz remizę OSP.

4. Ocena mocnych i słabych stron wsi (analiza SWOT)

4.1. Mocne strony

- ukształtowanie terenu i szata przyrodnicza
- czyste środowisko
- ciekawe turystycznie i ekologicznie lasy oraz rzeka Gołdapa
- istniejąca linia energetyczna
- bliskość rynku wschodniego
- duża aktywność społeczna ludzi
- tania siła robocza

4.2. Słabe strony

- brak motywacji mieszkańców do pracy
- zbyt małe zainteresowanie zewnętrznych inwestorów
- bezrobocie strukturalne
- zubożenie ludności
- wyjazd młodych i wykształconych ludzi
- niedostateczny rozwój infrastruktury
- brak przejścia granicznego na terenie gminy z Obwodem Kaliningradzkim

4.3. Szanse

- przetwórstwo produktów rolnych
- rozwój drobnej przedsiębiorczości
- potencjalny napływ inwestycji zagranicznych
- rolnictwo ekologiczne
- zwiększenie skupu produktów rolnych
- rozwój turystyki
- tworzenie gospodarstw agroturystycznych
- dostępne środki pomocowe na rozwój wsi

- modernizacja i poprawa stanu dróg
- rozwój bazy kulturalnej i sportowej

4.4. Zagrożenia

- polityka państwa wobec rolnictwa
- nieopłacalność produkcji rolnej
- brak rynków zbytu
- wzrost bezrobocia
- zły stan rolnictwa
- sąsiedztwo bogatych i atrakcyjnych turystycznie gmin
- stereotyp słabej wsi, w którą nie warto inwestować
- brak warunków startu dla młodych osób

5. Opis realizowanych projektów

1/ Zadaniem priorytetowym, przewidzianym do realizacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, działanie „Odnowa i rozwój wsi” 2007 – 2013, jest adaptacja budynku po byłym sklepie GS na świetlicę wiejską wraz zapleczem i wyposażeniem.

Zadanie polegać będzie na wykonaniu następujących czynności:

- wykonanie remontu świetlicy;
- wykonanie docieplenia budynku;
- wykonanie elewacji budynku;
- wykonanie instalacji centralnego ogrzewania;
- wykonanie instalacji elektrycznej;
- zakup wyposażenia świetlicy;
- zakup sprzętu komputerowego;
- zakup sprzętu na plac zabaw;
- wykonanie placu zabaw i boiska;

Planowana inwestycja będzie odgrywać dużą rolę dla społeczności lokalnej. Zwiększy możliwość integracji, zapewni warunki do realizacji przedsięwzięć kulturalnych i edukacyjnych na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców.

Łącznie koszt zadania priorytetowego będzie wynosił 325.000 zł. Jego realizacja jest planowana na rok 2009 – 2013. Należy jednak zaznaczyć, że szczegółowe określenie kosztów będzie możliwe dopiero po opracowaniu kosztorysu inwestorskiego dla przedmiotowej inwestycji.

Źródło finansowania: Gmina Banie Mazurskie, środki unijne PROW.

2/ Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego

Oświetlenie w miejscach dotychczas nieoświetlonych we wsi i sołectwie Surminy jest równie ważną inwestycją dla bezpieczeństwa i poprawy estetyki wsi i sołectwa. Przede wszystkim wykonanie tego zadania wpłynie na zwiększenie

bezpieczeństwa mieszkańców i poprawi atrakcyjność poprawi widoczność dla wszystkich użytkowników dróg.

Łącznie koszt zadania będzie wynosił 5.000 zł. Jego realizacja jest planowana na rok 2009 – 2013. Należy jednak zaznaczyć, że szczegółowe określenie kosztów będzie możliwe dopiero po opracowaniu kosztorysu inwestorskiego dla przedmiotowej inwestycji.

Źródło finansowania: Gmina Banie Mazurskie, środki unijne PROW.

3. Montaż wiaty przystankowej, wykonanie zatoki autobusowej

Przez obszar sołectwa przebiega droga wojewódzka nr 650, która łączy sołectwo Surminy z pozostałymi sołectwami i miejscowościami, stanowi dojazd do siedziby Powiatu oraz do przejścia granicznego Gołdap – Gusiew w Obwodzie Kaliningradzkim. Pozostałe drogi należą do kategorii dróg gminnych.

Na terenie miejscowości znajduje się jeden przystanek autobusowy dla którego należy:

- ustawić wiatę przystankową, z możliwością wyposażenia w tablicę ogłoszeń,
- wykonać zatokę, wyłożyć polbrukiem
- ustawić lampę oświetlenia ulicznego

Wykonanie tego zadania wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców, poprawi estetykę miejscowości.

Łącznie koszt zadania będzie wynosił 3.000 zł. Jego realizacja jest planowana na rok 2009 – 2013. Należy jednak zaznaczyć, że szczegółowe określenie kosztów będzie możliwe dopiero po opracowaniu kosztorysu inwestorskiego dla przedmiotowej inwestycji.

Źródło finansowania: Gmina Banie Mazurskie, środki unijne PROW.

4. Remont dróg gminnych.

Inwestycja ta poprawi bezpieczeństwo i ułatwi przemieszczanie się mieszkańców wsi i Sołectwa Surminy. Wpłynie na poprawę warunków życia i pracy, poprawi estetykę miejscowości.

Łącznie koszt zadania będzie wynosił 2.000 zł. Jego realizacja jest planowana na rok 2009 – 2013. Należy jednak zaznaczyć, że szczegółowe określenie kosztów będzie możliwe dopiero po opracowaniu kosztorysu inwestorskiego dla przedmiotowej inwestycji.

Źródło finansowania: Gmina Banie Mazurskie, środki unijne PROW.

5. Budowa wodociągu na obszarze kolonijnym

Budowa infrastruktury technicznej jest niezbędna do prawidłowego funkcjonowania sołectwa Surminy oraz podniesienia standardu życia samych mieszkańców.

Realizacja projektu polepszy stan infrastruktury wodociągowej, co pozytywnie wpłynie na jakość wody pitnej oraz zdrowie mieszkańców, pozwoli lepiej rozwijać się gospodarstwom domowym wpłynie na wzrost atrakcyjności sołectwa Surminy .

Łącznie koszt zadania będzie wynosił 1.000.000 zł. Jego realizacja jest planowana na rok 2009 – 2013. Należy jednak zaznaczyć, że szczegółowe określenie kosztów będzie możliwe dopiero po opracowaniu kosztorysu inwestorskiego dla przedmiotowej inwestycji.

Źródło finansowania: Gmina Banie Mazurskie, środki unijne PROW.

Pozostałe zadania do wykonania w ramach planu Odnowy wsi Surminy zawarte są w punkcie 2.4 Główne cele i priorytety oraz 3.2. określonego jako Potrzeby środowiska lokalnego.